

Đại Tướng Cao Văn Viên kể lại chiến sự 1975: Tình hình Quân Khu 2 sau khi Ban Mê Thuột Thất Thủ

Vương Hồng Anh (VB) tổng lược

Vào ngày 10/3/1975, CSBV đã điều động 3 sư đoàn chính quy tấn công cường tập vào Ban Mê

Thuộc tỉnh lỵ Darlac và các căn cứ, doanh trại quân sự quanh vùng đại thị xã. Sau hai ngày kịch chiến với CQ, trước hỏa lực mạnh và áp lực về quân số của đối phương, một số đơn vị đã rút ra khỏi vị trí phòng ngự để tái phối trí lực lượng. Riêng Bộ Tư lệnh Mặt trận Ban Mê Thuột đặt tại bản doanh Bộ Tư lệnh Sư đoàn 23 Bộ binh đã bị CQ huy động một lực lượng tấn công cường tập. Một sự kiện "định mệnh" đã xảy ra với lực lượng trú phòng: sáng ngày 11/3/1975, trong một phi tuần oanh kích CQ, oanh tạc cơ của Không quân đã ném nhằm hai trái bom 500 cân Anh rơi trúng vào trung tâm hành quân TOT. Trước tình thế đó, Đại tá Vũ Thế Quang, Tư lệnh phó Sư đoàn 23 bộ binh kiêm Tư lệnh mặt trận Ban Mê Thuột, và Đại tá Nguyễn Trọng Luật, Tỉnh trưởng kiêm Tiểu khu trưởng Darlac, đã cho lực lượng trú phòng mở đường nấu quân vượt ra khỏi phòng tuyến và di chuyển về hướng Tây ở khu suối Bà Hoàng, cách bộ Tư lệnh Sư đoàn 250 thước. Bộ Tư lệnh Quân đoàn 2 và Quân khu 2 đã mất liên lạc với Đại tá Quang và Đại tá Luật từ lúc 11 giờ 50 phút ngày 11/3/1975.

Sau đây là tình hình Quân khu 2 sau khi Ban Mê Thuột thất thủ.

Phần này được biên soạn dựa theo các tài liệu sau đây: hồi ký của Đại tướng Cao Văn Viên viết cho Trung tâm Quân sử Lục quân Hoa Kỳ, dịch giả Duy Nguyên chuyển sang Việt ngữ và đồng ý cho sử dụng để biên soạn các bài tổng hợp về cuộc chiến VN; nhật ký của Thiếu tá Phạm Huân, nguyên Sĩ quan Báo chí của Tư lệnh Quân đoàn 2 được tác giả phổ biến trong cuốn "Cuộc triệt thoái Cao nguyên" 1975.

* Cuộc đổ quân của Sư đoàn 23 BB tiếp cứu Ban Mê Thuột

Ngày 12 tháng 3/1975, Thiếu tướng Phạm Văn Phú quyết định tổ chức cuộc đổ quân tăng viện để tái chiếm Ban Mê Thuột. Lực lượng tăng viện chính là Trung đoàn 45 BB và 1 tiểu đoàn của Trung đoàn 44 thuộc Sư đoàn 23 BB đang phòng ngự tại Pleiku. Về phía Không quân VNCH, tham gia cuộc đổ quân ngoài các phi đoàn của Sư đoàn 6 Không quân mà Bộ Tư lệnh đặt tại Pleiku còn có các phi đoàn trực thăng của Sư đoàn 1 Không quân (Đà Nẵng) và Sư đoàn 4 Không quân (Cần Thơ), với hơn 100 trực thăng

đủ loại kể cả các loại Chinook.

Theo kế hoạch đổ quân, hai tiểu đoàn của trung đoàn 45 BB và đại đội Trinh sát Sư đoàn 23BB được trực thăng vận trước tiên. Cánh quân được trực thăng vận đầu tiên này do Trung tá Quang, Trung đoàn trưởng Trung đoàn 45 chỉ huy. Một hình ảnh đặc biệt đã tạo sự chú ý của các phóng viên chiến trường là trong đợt đổ quân này là có cả người vợ của Trung tá Quang tham gia. Bà Quang, trong quân phục tác chiến, vai đeo ba lô, nón sắt, mang súng lục và lựu đạn, đã trả lời các câu hỏi của các phóng viên báo chí, phát thanh và truyền hình. Bà cho biết các con của bà và gia đình của quân nhân Trung đoàn 45 đang bị kẹt trong thị xã Ban Mê Thuột. Bà muốn được theo chồng nhảy xuống trận địa và để cùng với quân sĩ trung đoàn 45 bộ binh chiến đấu tái chiếm lại Ban Mê Thuột.

* Câu chuyện giữa Tư lệnh Quân đoàn 2 Phạm Văn Phú và quân nhân Trung đoàn 53 BB

1 giờ 10 trưa ngày 12 tháng 3/1975, Thiếu tướng Phú rời bộ Tư lệnh Quân đoàn 2 đến Ban Mê Thuột trên một chiếc phi cơ nhỏ U 17 để trực tiếp điều quân. Tới Ban Mê Thuột vào khoảng 2 giờ chiều, tướng Phú đã liên lạc với các đơn vị trưởng của các đơn vị đang chiến đấu ở quanh Ban Mê Thuột như Trung đoàn 53 BB ở phi trường Phụng Dực, Liên đoàn 21 Biệt Động Quân, các tiểu đoàn Địa phương quân Darlac. Cùng nhảy theo cánh quân cứu viện còn có Đại tá Trịnh Tiểu, Trưởng phòng 2 của bộ Tư lệnh Quân đoàn 2, được Thiếu tướng Phú chỉ định giữ chức vụ tỉnh trưởng kiêm tiểu khu trưởng Darlac thay thế Đại tá Luật được ghi nhận là mất tích. Cùng đi theo Đại tá Tiểu, còn có Bộ Chỉ huy lưu động của Tiểu khu Darlac vừa thành lập.

Khi bay ngang phi trường Phụng Dực, qua máy truyền tin liên lạc Không-Lục, Tướng Phú nói với Trung tá Võ Ân, Trung đoàn trưởng trung đoàn 53 BB: "Chú mày và anh em ráng cố gắng đừng mất tinh thần. Quân tiếp viện đang được đổ xuống". Trung tá Ân trả lời: Xin Mặt Trời yên tâm. Dù đã bị thiệt hại khá nhiều nhưng chúng tôi vẫn vững tinh thần chiến đấu. Tướng Phú hỏi tiếp: Chú mày muốn gì đặc biệt không? Đò hộp? Thuốc lá? Trung tá Ân nói: Dạ không, nhưng uống quá, sao Mặt trời không bay trực thăng hôm nay? Tướng Phú hỏi lại: Tại sao chú mày hỏi như vậy? Trung tá Ân vui vẻ nói: Nếu mặt trời bay trực thăng, tôi mời Mặt trời đáp xuống thăm khu triển lãm chiến lợi phẩm của trung đoàn ở Phòng khách Danh dự Phi cảng. Trong số những vũ khí tịch thu được, có cả loại hỏa tiễn SA-7 mới tinh nữa... Tướng Phú cười:

Ý kiến hay đấy, lần sau tôi sẽ bay trực thăng để có thể xuống thăm anh em.

Sau đó, Tướng Phú yêu cầu Trung tá Ân chuyển máy để ông nói chuyện với một binh nhì nhỏ tuổi nhất của trung đoàn. Trung tá Ân giới thiệu với Tướng Phú một binh nhì tên là Nguyễn Văn

Bảy, 18 tuổi, xạ thủ súng cối 81 ly. Sau đây là đoạn đối thoại giữa tướng Phú và binh nhì Bảy: Em thấy Việt Cộng chết nhiều không?-Nhiều, nhiều lắm... Thiếu tướng; Em muốn xin thiếu tướng gì nào? - Xin thuốc hút, và lựu đạn; Gì nữa? Binh nhì Bảy ngập ngừng rồi trả lời: Chẳng đủ rồi, Thiếu tướng;

Thiếu tướng thăng cấp cho em lên binh nhất chịu không? Binh nhì Bảy lại ngập ngừng quay sang nói với Trung tá Ân: Ông Thầy ơi! Ông Tướng tặng tôi cánh gà chiến bơ (cấp hiệu binh nhất có

hình chữ V màu vàng; Ông Thầy là tiếng thân mật mà anh em binh sĩ thường dùng để gọi cấp chỉ huy).

*** Kế hoạch đổ quân và tái phối trí lực lượng của Sư đoàn 23BB**

Trở lại với cuộc đổ quân, trưa ngày 12/3/1975, các phản lực cơ và khu trục cơ của Không quân VNCH tiếp tục bay tới đánh bom để yểm trợ cho các đơn vị tham chiến ở dưới Dân chúng trong thị xã nghe tin quân tăng viện đã đến Phước An đã tìm cách băng rừng chạy về phía quận này và Khánh Dương.

Sau khi hoàn tất việc điều động đợt đổ quân đầu tiên, Tướng Phú giao trách nhiệm chỉ huy trực tiếp các cánh quân tái chiếm Ban Mê Thuột cho Chuẩn tướng Lê Trung Tường, Tư lệnh Sư đoàn 23 BB, và ông đã trở lại Pleiku. Ông được tin là Tổng thống Thiệu đã gọi lên Bộ Tư lệnh Quân đoàn 2 lúc 2 giờ chiều khi ông đang bay chỉ huy trên không phận Ban Mê Thuột. Tướng Phú đã báo cáo tình hình cho Tổng thống Thiệu biết và ông cũng đã bày tỏ sự lo ngại về sự có mặt của sư đoàn 316 Cộng quân tại chiến trường Cao nguyên. Tại Phước An, Chuẩn tướng Trường ra lệnh cho Trung đoàn 53 BB và thành phần hậu cứ trung đoàn 44 Bộ binh (khoảng hơn 100 người) tại khu vực phi trường Phụng Dực bỏ tuyến phòng thủ, di chuyển về hướng Phước An để cùng với Trung đoàn 44 và 45 BB tập trung lực lượng chiến đấu với các đơn vị Cộng quân.

Chiều ngày 12 tháng 3/1975, cùng lúc gia tăng áp lực tại chiến trường Ban Mê Thuột, thì tại Pleiku, từ những đỉnh cao phía Tây Bắc của thị xã này, Cộng quân đã pháo kích bằng hỏa tiễn vào phi trường quân sự Cù Hanh và bộ Tư lệnh Quân đoàn 2. Một binh sĩ tài xế đang ở gần cột cờ bộ Tư lệnh đã trúng đạn pháo kích và bị tử thương.

*** Những quyết định của Tổng thống Nguyễn Văn Thiệu, Thủ tướng Trần Thiện Khiêm và Đại tướng Cao Văn Viên về tình hình Ban Mê Thuột**

Ngay sau khi Cộng quân khởi sự tấn công Ban Mê Thuột, liên tiếp trong 3 ngày 10, 11 và 12/3/1975, Thiếu tướng Phạm Văn Phú đã nhận nhiều lệnh của Tổng thống Nguyễn Văn Thiệu, Thủ tướng kiêm

tổng trưởng Quốc phòng Trần Thiện Khiêm, Đại tướng Cao Văn Viên. Người đầu tiên điện thoại hỏi tình hình là Đại tướng Viên (7 giờ sáng ngày 10/3/1975), tiếp đến Thủ tướng Khiêm từ Đà Lạt gọi lúc 8 giờ 40, Tổng thống Nguyễn Văn Thiệu gọi lúc 10 giờ 10 và 19 giờ tối; trong ngày 11 tháng 3/1975, lúc 15 giờ 30, Đại tướng Cao Văn Viên gọi điện thoại ra lệnh cho Thiếu tướng Phú "bốc" ngay Chuẩn tướng Lê Trung Tường, Tư lệnh Sư đoàn 23BB, đang chỉ huy mặt trận Nam Pleiku "thả" xuống Ban Mê Thuột

để chỉ huy các cánh quân.

Sau đó, vào lúc 5 giờ chiều, Tổng thống Thiệu gọi lên Pleiku để nghe Thiếu tướng Phú báo cáo tình hình. Trong lần gọi vào 11 giờ đêm, Tổng thống Thiệu ra lệnh cho Tướng Phú với nội dung như sau: Linh động trong mọi trường hợp. Không nên dồn hết quân cho Mặt trận Ban Mê Thuột; Tư lệnh Quân đoàn được toàn quyền quyết định, có thể bỏ Ban-Mê Thuột. Cần phải tránh sa lầy vì có thể địch sẽ mở hai, ba mặt trận lớn nữa tại Quân khu 2; Tường trình chính xác về các sư đoàn CSBV hiện đang tham chiến tại Ban Mê Thuột; Tỉnh trưởng Darlac đại tá Nguyễn Trọng Luật xem như mất tích. Chấp thuận đề nghị của Tư lệnh Quân đoàn cho "thả" một tỉnh trưởng (đại tá Trịnh Tiểu - trưởng phòng 2 Quân Đoàn 2) khác xuống khu vực có dân và có quân tập trung để chỉ huy: Lập tòa Hành chánh và Bộ Chỉ huy Tiểu khu Darlac lưu động.

Đại tướng Cao Văn Viên ngày nay